

Sygn. akt II CZ 59/13

POSTANOWIENIE

Dnia 30 października 2013 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Henryk Pietrkowski (przewodniczący)

SSN Anna Kozłowska (sprawozdawca)

SSN Dariusz Zawistowski

w sprawie z wniosku T.M .przy uczestnictwie Spółdzielni Mieszkaniowej "Ś." w S.
o zobowiązanie Spółdzielni do udostępnienia dokumentów,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 30 października 2013 r.,
zażalenia uczestnika postępowania
na postanowienie Sądu Okręgowego w S.
z dnia 14 lutego 2013 r.,

oddala zażalenie.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 14 lutego 2013 r. Sąd Okręgowy w S. odrzucił skargę kasacyjną Spółdzielni Mieszkaniowej „Ś.”– uczestniczki postępowania w sprawie z wniosku T. M. o zobowiązanie Spółdzielni do udostępnienia dokumentów. Sąd Okręgowy wskazał, że postępowanie w sprawie, mimo iż podlega rozpoznaniu przez sąd rejestrowy, nie jest sprawą rejestrową w rozumieniu art. 694¹ k.p.c. W takiej sprawie skarga kasacyjna nie jest dopuszczalna ze względu na treść art. 519¹ k.p.c. Powołany przepis wskazując rodzaje spraw, w których w postępowaniu nieprocesowym przysługuje skarga kasacyjna, pomija tzw. postępowania pomocnicze i nadzorcze rozpoznawane przez sąd rejestrowy, do których należy niniejsza sprawa.

W zażaleniu Spółdzielnia domagała się uchylecia zaskarżonego postanowienia i przekazania jej skargi kasacyjnej Sądowi Najwyższemu do rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W postępowaniu przed Sądem Rejonowym wnioskodawczyni realizowała uprawnienie materialnoprawne, zagwarantowane jej w art. 8¹ ust. 1 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o spółdzielniach mieszkaniowych (tekst jedn.: Dz. U. z 2003 r., nr 119, poz. 1116 ze zm.). Zgodnie z tym przepisem, członek spółdzielni mieszkaniowej ma prawo otrzymania odpisu statutu i regulaminów oraz kopii uchwał organów spółdzielni i protokołów obrad organów spółdzielni, protokołów lustracji, rocznych sprawozdań finansowych oraz faktur i umów zawieranych przez spółdzielnię z osobami trzecimi. Zakres uprawnień członka spółdzielni mieszkaniowej jest wprawdzie szerszy w porównaniu do uprawnień członków innych spółdzielni, ale podlega ograniczeniom przewidzianym w art. 18 § 3 ustawy z dnia 16 września 1982 r. Prawo spółdzielcze (tekst jedn.: Dz. U. z 2003 r. Nr 188, poz. 1848, ze zm.) - spółdzielnia może odmówić członkowi wglądu do umów zawieranych z osobami trzecimi, jeżeli naruszałoby to prawa tych osób lub jeżeli istnieje uzasadniona obawa, że członek wykorzysta pozyskane informacje w celach sprzecznych z interesem spółdzielni i przez to wyrządzi spółdzielni szkodę; odmowa powinna być wyrażona na piśmie; członek, któremu odmówiono wglądu do

umów zawieranych z osobami trzecimi, może złożyć wniosek do sądu rejestrowego o zobowiązanie spółdzielni do udostępnienia tych umów.

Okoliczność, że przeprowadzenie postępowania w tego rodzaju sprawie należy do sądu rejestrowego nie uzasadnia wniosku co do rejestrowego charakteru samego postępowania. Postępowaniem rejestrowym *sensu stricto* jest postępowanie w sprawach rejestrowych, tj. w sprawach o wpis w Krajowym Rejestrze Sądowym (art. 694¹ § 1 i 2 k.p.c.), a pozostałe postępowania toczące się przed sądami rejestrowymi można nazwać postępowaniami rejestrowymi w szerokim tego słowa znaczeniu, tylko z tej przyczyny, że toczą się przed sądem rejestrowym (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 27 czerwca 2002 r., IV CZ 63/02, OSNC 2003, nr 10, poz. 138; z dnia 15 czerwca 2007 r., II CZ 41/07, niepubl., z dnia 15 kwietnia 2010 r., V CSK 409/09, niepubl.). Postępowanie rejestrowe *sensu stricto* jest uregulowane w dziale VI tytułu II księgi drugiej części pierwszej k.p.c. (art. 694¹-694⁸), a zatem tytuł I tej księgi – „Przepisy ogólne” znajduje zastosowanie w sprawach nieuregulowanych w dziale VI, natomiast postępowanie rejestrowe *sensu largo* toczy się według przepisów ogólnych zawartych w tytule I (art. 509-525 k.p.c.).

Postępowanie w sprawie o zobowiązanie Spółdzielni do udostępnienia dokumentów prowadzone jest wprawdzie przez sąd rejestrowy, ale ma ono charakter postępowania rejestrowego *sensu largo*.

Określenie w art. 519¹ k.p.c. rodzaju spraw, w których przysługuje lub nie przysługuje skarga kasacyjna, bezpośrednio nawiązuje do systematyki spraw poddanych rozpoznaniu w postępowaniu nieprocesowym w poszczególnych działach części pierwszej księgi drugiej tytułu II kodeksu postępowania cywilnego. Przez sprawy - określone według ich rodzaju - w których według art. 519¹ k.p.c. skarga kasacyjna przysługuje lub nie przysługuje, należy zatem rozumieć sprawy, które odpowiadają tej systematyce (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 25 stycznia 2001 r., III CKN 1454/00, OSNC 2001, nr 7-8, poz. 116). Przepis art. 519¹ § 3 k.p.c. dotyczy zatem jedynie spraw, które rozpoznawane są przez sąd rejestrowy w postępowaniu rejestrowym *sensu stricto*, a zatem nie dotyczy rozpoznawanych przez sąd spraw z zakresu postępowania nadzorczego i porządkowego, prowadzonego przez sąd rejestrowy w stosunku do podmiotu

wpisanego do rejestru, np. o upoważnienie do zwołania nadzwyczajnego walnego akcjonariuszy (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 27 czerwca 2002 r., IV CZ 63/02, OSNC 2003, nr 10, poz. 138), o zobowiązanie zarządu do udostępnienia dokumentów i ksiąg spółki (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 15 czerwca 2007 r., II CZ 41/07, niepubl.), a także spraw o zobowiązanie Spółdzielni do udostępnienia dokumentów prowadzonych na podstawie art. 18 § 3 ustawy z dnia 16 września 1982 r.- Prawo spółdzielcze.

Art. 519¹ k.p.c. reguluje samodzielnie dopuszczalność skargi kasacyjnej w postępowaniu nieprocesowym. Przepisy wymienionego artykułu przewidują od jakich postanowień i wydanych w jakich sprawach przysługuje skarga kasacyjna. Zastrzegają przy tym przypadki, w których ona nie przysługuje i dopuszczają możliwość dalszego wyłączenia dopuszczalności skargi przez przepis szczególny. Takie uregulowanie powoduje, że w sprawach, w których art. 519¹ k.p.c. nie przewiduje skargi kasacyjnej, nie przysługuje ona, chyba że jej dopuszczalność wynika z innego, szczególnego, przepisu ustawy. Sprawy o zobowiązanie Spółdzielni do udostępnienia dokumentów nie należą do żadnego z rodzajów spraw, w których art. 519¹ k.p.c. przewiduje skargę kasacyjną. W szczególności sprawy te, jak była mowa, nie należą do postępowania rejestrowego, którego dotyczy art. 519¹ § 3 k.p.c. Nie ma też innego przepisu ustawy, który przewidywałby dopuszczalność skargi kasacyjnej w tych sprawach.

Z tych przyczyn Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c. w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c. oddalił zażalenie na postanowienie o odrzuceniu skargi kasacyjnej jako pozbawione usprawiedliwionych podstaw.